

UZASADNIENIE

21 sierpnia 2018 roku (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. wniosła do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym przeciwko G. M. o zapłatę kwoty 223.043,24 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od kwot i dat wyszczególnionych w pozwie (łącznie od sumy 222.373,12 zł) oraz kosztami procesu według norm przepisanych. Powódka wskazała, że strony łączyła umowa o współpracę, na mocy której pozwany kupował od powódki towary i usługi, natomiast z ciężącego zobowiązania do zapłaty wywiązał się jedynie częściowo.

(pozew – k.5-10; sprecyzowanie żądania pozwu – k.13)

Pismem z 9 listopada 2018 roku powódka rozszerzyła żądanie pozwu w zakresie okresu, za który żąda odsetek od kwoty 108.166,94 zł.

(pismo powódki z 09.11.2018 r. – k.11)

27 grudnia 2018 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Białymstoku.

(postanowienie referendarza sądowego w SR Lublin-Zachód w Lublinie z 27.12.2018 r. – k.14)

Postanowieniem z 14 maja 2019 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku stwierdził swoją niewłaściwość miejscową i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

(postanowienie SO w Białymstoku z 14.05.2019 r. – k.105)

Pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew w zakreślonym terminie, jednakże 20 sierpnia 2019 roku złożył pismo procesowe, w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych podnosząc, że powództwo jest przedwczesne, bowiem powódka wiedziała o trudnej sytuacji finansowej pozwanego, a mimo to nie dążyła do ugodowego załatwienia sprawy. Nadto, na rozprawie w dniu 3 września 2019 roku pozwany wniósł o rozłożenie spornego świadczenia na raty.

(zarządzenie z 27.02.2018 r. – k.96; e.p.o. – k.98; pismo pozwanego z 20.08.2019 r. – k.122-122v; protokół rozprawy z 03.09.2019 r. – k.126-127)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

15 czerwca 2015 roku powódka (...) spółka akcyjna z siedzibą w P. zawarła z pozwanym G. M. na okres 3 lat umowę nr (...) o wydanie i używanie Kart Flota. Umowa regulowała zasady i tryb współpracy stron w zakresie dokonywania przez pozwanego transakcji bezgotówkowych przy użyciu Kart Flota oraz określała zasad wydawania i używania tychże kart, a także zasady rozliczeń transakcji bezgotówkowych dokonanych przy użyciu tychże kart na stacjach paliw powódki.

Umowa wprowadzała dwa okresy rozliczeniowe – od 1 do 15 dnia miesiąca i od 16 do ostatniego dnia miesiąca. Dniem sprzedaży był ostatni dzień okresu rozliczeniowego. Zapłata miała nastąpić w ciągu 14 dni od daty sprzedaży.

Umowa określała również sposób obliczenia ceny paliwa oraz rabatu.

Pozwany wyraził zgodę na otrzymywanie faktur w formie elektronicznej.

Transakcje bezgotówkowe miały być dokonywane przez okazanie wydanej karty i wprowadzenie w terminalu unikalnego numeru PIN. Dokonanie transakcji miało być odnotowane w systemie transakcyjnym oraz poprzez

wydanie wydruku z terminala (ew. pokwitowaniem – gdy z przyczyn technicznych transakcji nie można było potwierdzić w terminalu numerem PIN.

Powódka miała na koniec okresu rozliczeniowego wystawiać faktury VAT, które wraz z zestawieniem transakcji bezgotówkowych miały być dostępne dla pozwanego w systemie transakcyjnym powódki. W terminie 14 dni pozwany miał prawo zgłosić reklamację odnośnie Transakcje zgłoszone po tym terminie nie podlegały rozpatrzeniu.

(okoliczności bezsporne; nadto: umowa nr (...) – k.38-39v; oświadczenie o akceptacji faktur i dokumentów w formie elektronicznej – k.40; aneks nr (...) z 13.12.2016 r. – k.41-41v; aneks nr (...) z 22.05.2017 r. – k.42-42v; aneks nr (...) z 22.05.2017 r. – k.43; aneks nr (...) z 09.10.2017 r. – k.44-45; aneks nr (...) z 13.11.2007 r. – k.46-47; ogólne warunki sprzedaży i używania kart flota (...) S.A. – k.49-50v)

Z tytułu dokonanych przez pozwanego bezgotówkowo, przy użyciu kart Flota, zakupów towarów i usług na stacjach paliw powódka powódka wystawiła pozwanemu następujące faktury VAT:

- a) w dniu 17 listopada 2017 roku fakturę nr (...) na kwotę 110.859,15 zł, płatną 6 grudnia 2017 roku,
- b) w dniu 5 grudnia 2017 roku fakturę nr (...) na kwotę 108.166,94 zł, płatną 21 grudnia 2017 roku,
- c) w dniu 19 grudnia 2017 roku fakturę nr (...) na kwotę 84.694,95 zł, płatną 5 stycznia 2018 roku,
- d) w dniu 3 stycznia 2018 roku fakturę nr (...) na kwotę 238 zł płatną 21 stycznia 2018 roku.

14 grudnia 2017 roku powódka otrzymała od pozwanego wpłatę w wysokości 5.000 zł.

3 stycznia 2018 roku pozwany zapłacił powódce 65.859,15 zł.

1 lutego 2018 roku pozwany zapłacił powódce 11.000 zł.

Nadto powódka udzieliła pozwanemu rabat do faktury nr (...) z 14 listopada 2017 roku.

Wszystkie wpłaty pozwanego oraz nadpłata należności wynikającej z faktury nr (...) zostały przez powódkę zaliczone na poczet faktury nr (...). Wobec powyższego nadal pozostaje niezapłacona z tej faktury kwota 27.660,47 zł.

(okoliczności bezsporne; nadto: faktury VAT wraz z zestawieniem transakcji bezgotówkowych – k.61-76; wyciąg z rachunku bankowego powódki – k.60)

4 stycznia 2018 roku powódka wystawiła pozwanemu notę odsetkową nr (...) na kwotę 577,34 zł tytułem opóźnień w zapłacie należności z czterech wcześniejszych faktur VAT.

(okoliczność bezsporna; nadto: nota odsetkowa nr (...) – k.77-77v; faktury VAT wraz z zestawieniem transakcji bezgotówkowych – k.78-93v; wyciąg z rachunku bankowego powódki – k.94)

23 lipca 2018 roku pozwany otrzymał wystosowane przez powódkę wezwanie do zapłaty kwoty 221.337,70 zł w terminie do 25 lipca 2018 roku, pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową.

(okoliczność bezsporna; nadto: wezwanie przedsądowe z potwierdzeniem nadania i odbioru – k.55-58)

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą. Ma obecnie 3 pojazdy, ale nie zatrudnia żadnego kierowcy i nie wykonuje obecnie działalności gospodarczej w zakresie transportu, lecz prowadzi warsztat samochodowy. Z tego tytułu osiąga dochody miesięczne na poziomie 2#3 tys. zł. Trudności finansowe pozwanego zaczęły się jesienią 2017 roku, kiedy główny kontrahent pozwanego – w odczuciu pozwanego – nieprawidłowo rozliczał wykonane przez pozwanego przewozy. Pozwany ograniczył się do negocjacji w przedmiocie dobrowolnej zapłaty frachtu według wyższej stawki i z uwzględnieniem dłuższych tras przewozów, jednakże w ich wyniku uzyskał jedynie dodatkowo kwotę 33-34 tys. zł. Pozwany dotychczas nie wytoczył kontrahentowi powództwa. Obecne zadłużenie pozwanego wobec kilku wierzycieli

wynosi 400-500 tys. zł. Pozwany nie zgłaszał wniosku o ogłoszenie upadłości lub o przeprowadzenie restrukturyzacji. Pozwany przed popadnięciem w kłopoty finansowe miał 27 ciągników siodłowych. Część pojazdów sprzedał, część zwrócił finansującemu, bowiem były wzięte w leasing. Ze środków, które uzyskał ze sprzedaży ciągników pokrył długi z umów leasingu oraz wobec urzędu skarbowego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Pozwany próbował znaleźć innego kontrahenta – nawiązał współpracę z PKS, jednak po dziesięciu miesiącach zamknął ją stratą.

(przesłuchanie pozwanego – k.127)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo było prawie w całości uzasadnione.

Pozwany, mimo że wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie przeczył żądaniu pozwu ani co do zasady, ani co do wysokości. Żądanie pozwu znajdowało uzasadnienie w treści przepisów: art. 535 § 1 k.c., regulującego świadczenia stron umowy sprzedaży, art. 455 k.c. określającego datę wymagalności roszczeń (w rozpoznawanej sprawie było to 14 dni od dnia wystawienia i umieszczenia faktur VAT w systemie transakcyjnym powódki), art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (tekst jedn. obecnie Dz.U. z 2019 r. poz. 118, dalej jako u.t.z.t.h.), wskazującego wysokość odsetek za opóźnienie w spełnieniu przez pozwanego świadczenia pieniężnego należnego powódce w związku z zawarciem przez strony transakcji handlowych, art. 10 ust. 1 u.t.z.t.h., uprawniającego powódkę do żądania wraz z odsetkami za opóźnienie równowartości kwoty 40 euro przeliczonej na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez NBP ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne, stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności.

Powódka była uprawniona również do kapitalizacji odsetek (art. 482 § 1 k.c.), w tym odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych, jednakże od skapitalizowanych takich odsetek nie mogła żądać od dnia wytoczenia powództwa takich samych odsetek, tj. odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych, tylko – na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. – odsetek ustawowych za opóźnienie. Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w uzasadnieniu wyroku z dnia 17 października 2017 r. (V ACa 606/17, OSA 2018/3/11), zgodnie z którym „Ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych ma ściśle określony zakres tak podmiotowy, jak i przedmiotowy, jej normy nie mogą być interpretowane rozszerzająco. Ustawa ta nie reguluje zagadnienia odsetek od odsetek, zatem w tej materii ma zastosowanie norma ogólna art. 482 KC i regulacja kodeksu cywilnego dotycząca wysokości odsetek za opóźnienie określonej na podstawie art. 481 k.c., nie zaś regulacja ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.” Wynika to z faktu, że w przepisie art. 7 ust. 1 u.t.z.t.h. wprost wskazano, że określone tam odsetki (w wysokości wskazanej w art. 4 pkt 3 ustawy) należą się jedynie za opóźnienie w zapłacie należności pieniężnej wynikającej z transakcji handlowej, a nie za opóźnienie w zapłacie skapitalizowanych odsetek należnych na podstawie art. 7 ust. 1 u.t.z.t.h. Oznacza to, że w razie powstania opóźnienia w zapłacie tychże odsetek i ich skapitalizowania przez wierzyciela zgodnie z dyspozycją art. 482 § 1 k.c., znajdzie zastosowanie przepis art. 481 § 1 in principio k.c., zgodnie z którym, jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie.

Mając powyższe na uwadze, niezaspokojone i podlegające uwzględnieniu wierzytelności powódki obejmowały:

- 27.660,47 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 2 lutego 2018 roku do dnia zapłaty tytułem należności wynikającej z faktury VAT nr (...);
- 108.166,94 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 22 grudnia 2017 roku do dnia zapłaty tytułem należności wynikającej z faktury VAT nr (...);
- 84.694,95 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 6 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty tytułem należności wynikającej z faktury VAT nr (...);

- 238 zł wraz z odsetkami za opóźnienie w transakcjach handlowych od 22 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty tytułem należności wynikającej z faktury VAT nr (...);
- 1.612,76 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 21 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty – tytułem skapitalizowanych odsetek: w wysokości 577,34 zł wynikającej z noty odsetkowej nr (...) z dnia 4 stycznia 2018 roku powódka oraz w wysokości 1.035,42 zł tytułem odsetek skapitalizowanych na dzień spłat należności wynikającej z faktury VAT nr (...);
- 670,12 zł tytułem czterokrotności równowartości w złotych polskich kwoty 40 euro.

Sąd nie znalazł żadnych podstaw do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty. Wedle dyspozycji art. 320 k.p.c. sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie w szczególnie uzasadnionych wypadkach. Jak się podkreśla w orzecznictwie „zła sytuacja majątkowa dłużnika i rodzaj prowadzonej przez niego działalności nie mają charakteru przesądzającego nawet w przypadku placówek medycznych. Ocena dotycząca zastosowania art. 320 k.p.c. nie może być oderwana od realnych możliwości wypełnienia zobowiązania przez dłużnika w zmodyfikowanym zakresie, a tym samym od ochrony usprawiedliwionego interesu wierzyciela. Wierzyciel winien mieć bowiem pewność, że świadczenie, jakkolwiek odsunięte w czasie, zostanie spełnione w przewidzianym terminie, co ma znaczenie zwłaszcza w przypadku gdy uprawnionym pozostaje podmiot gospodarczy, dla którego uzyskanie przysługujących należności może mieć decydujący wpływ na kondycję firmy i jej wypłacalność.” (tak SA w Łodzi w wyroku z dnia 24 lutego 2016 r., I ACa 1256/15, niepubl.). Sytuacja majątkowa pozwanego nie pozwala na konstatację, że w razie rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, będzie on w stanie uiszczać poszczególne należności zgodnie z wynikającym z orzeczenia harmonogramem. Niezapłacone przez pozwanego ceny wraz z należnościami ubocznymi (223.043,24 zł) pozostają w rażącej dysproporcji do dochodów pozwanego (2-3 tys. zł miesięcznie). Pozwany nadto, obok powódki, ma innych wierzycieli; łącznie jego zobowiązania wynoszą 400-500 tys. zł. Pozwany nie ma znaczącego majątku, a podejmowane przez niego działania zmierzające do uzdrowienia działalności gospodarczej nie przynosiły zysków. Pozwany od początku 2018 roku do czasu zamknięcia rozprawy nie spłacił w jakiegokolwiek części zaległości wobec powódki. Wskazywana przez niego wiarygodność wobec kontrahenta obecnie nie jawi się jako realna, szczególnie, że pozwany nie podjął kroków procesowych zmierzających do jej odzyskania. Oznacza to, że w razie rozłożenia na raty powódka i tak nie uzyskałaby zaspokojenia w drodze dobrowolnej, a nie przymusowej zapłaty, natomiast byłaby w gorszej sytuacji niż inni wierzyciele pozwanego, bowiem nie mogłaby, w odróżnieniu od nich, wszcząć egzekucji do majątku i dochodów pozwanego. Nadto, rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, przy negatywnej ocenie możliwości ich zapłaty przez pozwanego, godziłoby w interes powódki w ten sposób, że pozbawiałoby ją prawa do odsetek od ratalnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (tak SN w uchwale składu 7 sędziów z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70, OSNCP 1971 nr 4, poz. 61 oraz w uchwale z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, OSNC 2007 nr 10, poz. 147).

Z tych względów orzeczono, jak w punktach 1. i 2. wyroku.

Ponieważ powódka wygrała sprawę w całości w zakresie wartości przedmiotu sporu, Sąd o kosztach procesu orzekł w punkcie 3. wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., obciążając nimi pozwanego. Na podstawie art. 98 § 3 i 4 oraz art. 99 k.p.c. i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) koszty procesu należne powódce objęły: kwotę 11.153 zł tytułem opłaty od pozwu, kwotę 10.800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego i kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa; łącznie 21.970 zł.

ZARZĄDZENIE

Doręczyć pełnomocnikowi powódki odpis wyroku z uzasadnieniem.